

Achtergrond Cashgeld

Waarom cash geld zo onweerstaanbaar is: nooit waren er meer biljetten in omloop

Contant geld is niet alleen populair in het criminele en zwartgeldcircuit, maar ook bij mensen die banken en overheid wantrouwen. Beeld Getty Images

Nooit eerder waren er meer mogelijkheden om elektronisch betalen, maar de Belg blijft verknocht aan contant geld. Gemiddeld is er voor iedere burger 4.200 euro aan bankbiljetten in omloop, een absoluut record. Waarin schuilt de aantrekkingskracht van cash?

PAUL NOTELTEIRS 3 mei 2022, 03:00

e kledkamers in het publieke zwembad, de lokale nachtwinkel of

D kleinschalige en specifieke contexten gebruikt zou worden, maar niets is minder waar. Nieuwe cijfers van de Nationale Bank van België (NBB) tonen aan dat er in België meer cash in omloop is dan ooit tevoren.

Eind vorig jaar ging het om een bedrag van 48,8 miljard euro, bijna een verdubbeling tegenover dezelfde periode tien jaar geleden. Voor iedere Belg is zo gemiddeld 4.200 euro aan munten of bankbiljetten in omloop. Dat bedrag trekt vooral de aandacht omdat de bankwereld de afgelopen jaren in hoog tempo digitaliseerde: sinds 2011 verdween zo de helft van de bankautomaten uit het straatbeeld. De Europese Centrale Bank liet verder weten dat het contant geld niet noodzakelijk opnieuw in de economie gepompt wordt. Zo'n 80 procent van het totale bedrag, ongeveer 39 miljard euro, zou opgepot zijn.

De vraag blijft waarom mensen er überhaupt voor kiezen om hun geld onder een matras of in een eigen kluis te bewaren. Het bedrag is op die manier weerloos tegen inflatie en kan niet zomaar uitgegeven worden, maar hoogleraar fiscaal recht Michel Maus (VUB) begrijpt waarom er zoveel cash in omloop is. Landen buiten de eurozone gebruiken het vaak als alternatief voor hun eigen, instabieler munt. In België is cash dan weer een belangrijke factor in het criminele milieu, en wordt het vaak gebruikt in de florierende zwarte economie.

De Duitse econoom Friedrich Schneider berekende dat de zwarte markt in 2021 zelfs 16,1 procent van het Belgische bruto binnenlands product bedroeg. Hoewel jonge mensen vaak stellen dat ze geen contant geld bezitten, mag hun rol binnen het zwarte circuit volgens Maus niet onderschat worden. "Recente enquêtes toonden aan dat wie jonger is dan 34 gemiddeld toleranter staat tegenover belastingontduiking dan personen die ouder zijn dan 55." Hoewel jongeren het meest digitaal geletterd zijn, deinzen ze er in specifieke situaties dus niet voor terug om alsnog contant geld te gebruiken.

De grote hoeveelheden cash worden verder aangevuld door digitaal ongeletterden en door mensen die bang zijn voor nieuwe crisissen. Na de bankencrisis van 2008 kreeg het vertrouwen in de financiële

zijn zij nooit teruggekeerd naar de banken en spelen soortgelijke sentimenten vandaag opnieuw op. “Een overheid die veel schulden heeft en hoge belastingen heft, roept sowieso wantrouwen op. Daarnaast zorgden de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne voor meer economische instabiliteit”, vertelt hij. De angst dat de overheid banken kan dwingen om bepaalde fondsen te bevriezen, sterkt mensen zo in de overtuiging dat ze het heft beter in eigen handen houden.

PRIVACY

Een belangrijke factor in het debat rond contant geld is privacy. Terwijl verschillende financiële experts geloven dat een volledig gedigitaliseerde economie de strijd tegen fraude en andere vormen van criminaliteit kan vergemakkelijken, wijzen sceptici erop dat die traceerbaarheid ook misbruikt kan worden. Banken voerden eerder al experimenten uit waarbij ze betaalgegevens van klanten gebruikten voor gepersonaliseerde advertenties, en dankzij een recente wetswijziging kreeg de fiscus toelating om de saldi op alle bank- en betaalrekeningen te zien.

Paepen begrijpt dat daar bezorgdheid over heerst, omdat de overheid zich tijdens de pandemie sowieso ‘meer autoritair’ gedroeg. De vrees om gevolgd te worden en bestraft te worden voor bepaalde keuzes, neemt daardoor toe. “MR-voorzitter George-Louis Bouchez legde onlangs het voorstel voor een basisinkomen op tafel, maar dat zou dan slechts voor zaken als gezond voedsel gebruikt mogen worden. Mensen willen die totale controle van de consumptie niet”, zegt Paepen.

Maus en Paepen zouden contant geld liefst afschaffen. Het systeem om telkens weer bankbiljetten te drukken, te vervoeren en uiteindelijk weer te vernietigen kost jaarlijks immers tientallen miljoenen euro’s. Alleen is de kans klein dat ze snel hun zin zullen krijgen. De Europese Centrale Bank liet onlangs weten dat ze er minstens tot 2030 voor zal zorgen dat contant geld “ruim beschikbaar en geaccepteerd blijft als betaal- en oppotmiddel”. Maus meldt dat contant geld dan ook een van de enige middelen is die Europese Centrale Bank voorhanden heeft om het monetair systeem te ondersteunen. “Al mag dat geen excuus zijn voor de lidstaten om

In de komende maanden is een tijdelijke terugval van het aantal betalingen met cash wel mogelijk. Vanaf 1 juli treedt namelijk een nieuw financieel plan in werking, waardoor alle bedrijven verplicht worden om elektronische betaalmiddelen te aanvaarden. Als de laatste 20 procent van de ondernemers gedwongen wordt om alsnog bankkaarten of betaalapps te omarmen, is dat mogelijk een stap in de richting van een wereld waarin de zoektocht naar een passend muntstuk voor een winkelkar overbodig wordt.

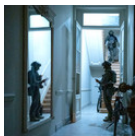
LEES OOK

‘Als we in een recessie zouden terechtkomen, is dat door de algemene maatregelen die de overheid nu neemt’

‘Bart De Wever kan iets met zoveel aplomb zeggen dat iedereen denkt dat hij al zijn hele leven hetzelfde zegt’

De onderwereld achter operatie Sky ECC: ‘De criminelen tellen het geld soms niet eens meer, ze wegen het’

MEER OVER ECONOMIE, BUSINESS EN FINANCIËN ECONOMIE POLITIEK MACRO-ECONOMIE
EUROPESE CENTRALE BANK BELGIË FRIEDRICH SCHNEIDER GEORGE PAUL NOTELTEIRS

BETER LEVEN

Neuroloog Steven Laureys over uw slaap: ‘De beste slaappil is seks. En daarvan zijn de neveneffecten beperkt’

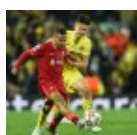
Net binnen

[meer >](#)

08:30 uur

Oorzaak plotse ‘flitscrash’ in Scandinavië gevonden: handelaar gaf fout verkooporder in

08:25 uur

Dit mag u niet missen op tv vanavond

08:24 uur

Ons kent ons

07:22 uur

Nieuwe ziekenhuisopnames dalen fors: dit zijn de meest recente coronacijfers

06:52 uur

Politico: Amerikaans Hooggerechtshof van plan abortusrecht af te schaffen

06:30 uur

De ware (en teleurstellende) identiteit van ‘de geest van Kiev’, de superpiloot die 40 Russische vliegtuigen neerschoot

Getuigenis Oudermishandeling

‘Ik heb mijn moeder pijn gedaan. Maar een kind stelt een gedrag niet zomaar’:

Tessa (31) over oudermishandeling

Interview Khalid El Hatri

‘Het is oké om niet alles te weten’: docent sociaal werk deelt zijn beste tips voor vaders

Best gelezen

MEER >

- 1 Leven met een narcistische echtgenoot: ‘Zelfs onze kinderen wilden dat ik de relatie met hun vader verbrak’
- 2 Het scheelde een haar: Oekraïne had bijna Ruslands allerhoogste militair te pakken
- 3 Sekswerkers getuigen: ‘Een man had lang gespaard en had groenten uit eigen tuin mee’

MEER BETER LEVEN ▾

Nu belangrijker dan ooit: steun kwaliteitsjournalistiek.

Neem een abonnement op De Morgen

Algemeen

Contactpersonen

DM.
Start

Editie

Best gelezen

Zoeken

Service

[Vacatures](#)
[Privacybeleid](#)
[Abonnementsvoorwaarden](#)
[Gebruiksvoorwaarden](#)
[Cookiebeleid](#)
[Cookie-instellingen](#)
[Wedstrijdreglement](#)

Service

[Lezersservice](#)
[Mijn account](#)
[Abonneren](#)
[Webshop](#)
[Audiokrant](#)

Volg De Morgen

[Facebook](#)
[Twitter](#)
[Instagram](#)
[Nieuwsbrieven](#)
[RSS-feeds](#)
[Android apps](#)
[iOS apps](#)
[Digitale krant](#)

Navigeer

[Zoeken](#)
[Archief](#)

Op alle artikelen, foto's en video's op demorgen.be rust auteursrecht. Deeplinken kan, maar dan zonder dat onze content in een nieuw frame op uw website verschijnt. Graag enkel de titel van onze website en de titel van het artikel vermelden in de link. Indien u teksten, foto's of video's op een andere manier wenst over te nemen, mail dan naar info@demorgen.be.
DPG Media nv – Mediaplein 1, 2018 Antwerpen – RPR Antwerpen nr. 0432.306.234

